

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 27/03-40

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Daniela Švábyho na neverejnom zasadnutí 14. mája 2003 prerokoval prijatú sťažnosť M. M., bytom N., zastúpeného komerčným právnikom JUDr. J. H., V., ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Poprade v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 858/93, a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd v Poprade v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 858/93 p o r u š i l právo M. M., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. M. M. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk (slovom jedenstotisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Poprade povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 12. novembra 2002 doručené podanie M. M., bytom N. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného komerčným právnikom JUDr. J. H., V., ktoré bolo na výzvu ústavného súdu doplnené podaniami z 23. decembra 2002 a 20. januára 2003. Sťažovateľ ním namietal porušenie základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu v Poprade (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 858/93.

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 27/03-15 z 5. februára 2003 prijal podľa ustanovenia § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

V rámci prípravy ústneho pojednávania sa na základe žiadosti ústavného súdu vyjadrili k opodstatnenosti prijatej sťažnosti (ďalej len „sťažnosť“) obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. Spr. 111/03 z 20. februára 2003 a sťažovateľ, zastúpený svojím právnym zástupcom, vyjadrením z 20. marca 2003.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných vyjadrení účastníkov a obsahu dotknutého súdneho spisu.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že „...súd prejednávajú vec nepovažoval za dôležitú a nevenoval sporu žiadnu pozornosť, keď za skoro 10 rokov vec

neukončil“, čím porušil jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 16. septembra 1993 na okresnom súde žalobu o náhradu škody spôsobenej mu odcudzením motorového vozidla a okresný súd vo vyššie uvedenej veci riadne nekoná, „...spor sa vlečie už skoro desať rokov“ a doposiaľ nebol na okresnom súde právoplatne ukončený.

Podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle príslušných ustanovení zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov nevedlo k náprave.

K sťažnosti sa okresný súd vyjadril už vyššie citovaným listom, v ktorom popisuje priebeh doterajšieho konania a k predmetu veci udáva, že:

«Primeranosť dĺžky konania sa posudzuje vždy s prihliadnutím na okolnosti konkrétnej veci. Okresný súd zastáva názor, že dĺžka konania nie je „povážlivá“, „znepokojivá“, ani „výnimočne dlhá“ a zodpovedá konkrétnym podmienkam prípadu. Prerokovávaná vec je skutkovo, no najmä právne zložitá a uvedená záležitosť ovplyvňuje celkovú dĺžku konania. V predmetnom konaní sa navrhovateľ domáha náhrady škody. Sám navrhovateľ nedostatočným spôsobom odôvodnil vecnú legitimitáciu žalovaných ako nositeľov práv a povinností a procesno-právnej spôsobilosti.

Súčinnosť navrhovateľa preto v danom konaní je nedostatočná. To má za následok spomaľovanie postupu konania. Prejednávanú vec nie je možné považovať za takú, ktorej musí byť venovaná osobitná pozornosť preto, že by sa dotýkala štatútových vecí, úpravy vzťahu k deťom, pracovno-právnych otázok a i.

Možno konštatovať, že okresný súd s prihliadnutím k zaťaženosti jednotlivých senátov, počtu vybavovaných vecí zákonných sudcov, ktorým bola vec postupne pridelená, plynulo smeruje k odstráneniu právnej neistoty navrhovateľa a k rozhodnutiu vo veci samej. Súd si je vedomý, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie nemôže byť podstatnou skutočnosťou na ospravedlnenie plynulosti súdneho konania, no zo

strany okresného súdu nie je možné prijímať personálne opatrenia za účelom zabezpečenia takého počtu sudcov, aby súd v jednotlivých konaniach postupoval plynulejšie.»

K vyjadreniu okresného súdu zaujal stanovisko právny zástupca sťažovateľa listom z 20. marca 2003, v ktorom uviedol, že:

«Odmietame vyjadrenie Okresného súdu, že dĺžka konania vo veci je primeraná s prihliadnutím na okolnosti konkrétnej veci. Okresný súd po prijatí žaloby dňa 13. 10. 1993 určil prvé pojednávanie na deň 17. 1. 1994. Nie vinou žalobcu bolo pojednávanie odročené. Bezdôvodne druhé pojednávanie bolo vytýčené až na 9. 1. 1995 t. j. až po roku od predchádzajúceho pojednávania. V priebehu konaní došlo k zmenám právnej subjektivity orgánov policajného zboru a z tohto dôvodu bolo nutné vykonávať zámenu na strane žalovaných. Predsedovia senátu – samosudcovia sa v priebehu konanie menili tri krát. Ani jeden však nepoučil dostatočne navrhovateľa v súlade s ustanovením § 5 O. s. p. aby správne označil – spresnil odporcu v I. rade, čo bolo zákonnou povinnosťou súdu v tom čase. V čase podania žaloby sa toto vzťahovalo na žalobcu aj na jeho advokáta. Pre prípad, že by žalobca nebol odstránil túto vadu, bolo treba postupovať podľa § 103 a 104 O. s. p. t. j. konanie zastaviť. Naopak, súd ešte po 9 rokoch od podania žaloby listom zo dňa 4. 7. 2002 žiadal žalobcu o odstránenie nedostatku podania s faktickou žiadosťou podať novú žalobu, vrátane zmeny účastníkov konania.

Nie vinou žalobcu získanie potrebných dôkazov zo strany súdu bolo tak zdĺhavé, že tretie pojednávanie bolo súdom nariadené až na 8. 2. 1999 t. j. po štyroch rokoch. Toto pojednávanie už viedol predseda senátu Mgr. P. K., ktorý nahradil JUDr. S. Aj týmto je preukázané, že tvrdenie súdu o primeranosti času konania je nepravdivé a účelové. Ani po tomto pojednávaní nebol nedostatok pasívnej legitímácie žalovaného v prvom rade odstránený. V tom čase už žalobca nebol zastúpený advokátkou. Preto bolo zákonnou povinnosťou súdu poučiť navrhovateľa, aby správne doplnil označenie odporcu.

...Dňom 1. 7. 2001 bola vec pridelená do senátu JUDr. Z. ...po 12 mesiacoch od pridelenia veci JUDr. Z. ako predseda senátu vykonal prvý úkon listom zo dňa 4. 7. 2002, ...ktorým fakticky žiadal urobiť nový návrh. Na tento list som reagoval listom po udelení plnej moci pánom M. zo dňa 6. 12. 2002, ktorým som potvrdil, že žaloba má všetky náležitosti, napravil som vytýkané veci a žiadal som, aby súd vo veci konal. V tomto liste

som súdu oznámil, že vzhľadom k prieťahom v konaní môj klient podal sťažnosť na Ústavný súd. ...

Okresný súd po tom, ako som mu oznámil skutočnosť, že môj klient sa obrátil svojou sťažnosťou na Ústavný súd listom zo dňa 6. 12. 2002 vytýčil dňa 18. 12. 2002 ďalšie siedme pojednávanie na 23. 1. 2003, ktoré nakoniec zmenil na deň 18. 2. 2003. Nebyť tejto podanej informácie, že sme sa obrátili na Ústavný súd asi by doposiaľ nebolo vytýčené pojednávanie po skúsenostiach z predchádzajúcich rokov a tvrdení predsedu Okresného súdu v Poprade, že dĺžka konania nie je „povážlivá, znepokojivá“ a ani „výnimočne dlhá“.

Odmietame tvrdenie predsedu Okresného súdu, že prerokovávaná vec je skutkovo, no najmä právne zložitá a uvedená záležitosť ovplyvňuje celkovú dĺžku konania keď následne predseda senátu – samosudca JUDr. Z. vyniesol bez problémov rozsudok v uvedenej veci v priebehu dvoch pojednávaní. Na týchto pojednávaniach prakticky vypočul všetkých účastníkov konania, svedkov a vyniesol rozsudok. Že tento rozsudok bol vynesovaný pod tlakom okolností čo najskôr ukončiť tento spor vzhľadom k tomu, že prebieha konanie na Ústavnom súde sa odzrkadlilo na vynesennom rozsudku ako aj na procesných chybách ku ktorým došlo v priebehu konania. Samozrejme tieto skutočnosti budú predmetom odvolacieho, poprípade ďalších konaní v tejto veci.

Dôrazne odmietame tvrdenie Okresného súdu, že súčinnosť navrhovateľa v danom konaní bola nedostatočná. Naopak súd konal zdĺhavo, nezabezpečoval potrebné dôkazy pre konanie, pripustil stav, že žiadny svedok si už nepamätal rozhodujúce skutočnosti, došlo k premlčaniu niektorých nárokov, ktoré pri riadnom vedení konania by sa nemuseli premlčať, žalobca nemal možnosť navrhnúť ďalšie dôkazy a svedecké výpovede a tie ktoré sa vykonali boli vykonané po veľmi dlhej dobe a nemali už dôkaznú schopnosť. ...

Všetky uvedené skutočnosti svedčia o tom, že súd prejednávajúcu vec nepovažoval za dôležitú a nevenoval sporu žiadnu pozornosť, keď za skoro 10 rokov vec neukončil. Pritom od podania návrhu na Ústavný súd stačili dva mesiace na ukončenie veci na tomto súde. Vyjadrenie Okresného súdu nakoniec potvrdzuje, že bolo porušené ústavné právo navrhovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v tomto spore. Dôvody uvádzané v závere listu o zaťažení súdu, sudcov, počtu vybavovaných vecí, personálne problémy a iné sú v tomto prípade irelevantné.»

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej občianskoprávnej veci.

Sťažovateľ podal okresnému súdu 13. októbra 1993 žalobu, v ktorej sa domáhal proti žalovaným

1. Okresnému veliteľstvu Policajného zboru v Poprade,
2. J. K. z V. a
3. P. K. z V.

náhrady 180 000 Sk ako škody, ktorá vznikla opätovným odcudzením jeho motorového vozidla po jeho nájdení policajnými orgánmi (žalovaní v 2. a 3. rade pôvodne – prvý raz – odcudzili osobné motorové vozidlo sťažovateľa, ktoré následne po jeho nájdení odcudzili neznámi páchatelia z miesta, kde ho odstavil policajný orgán).

Po vyjadrení sa žalovaného v 1. rade k žalobe (žalovaní v 2. a 3. rade sa nevyjadrili) vytýčil okresný súd pojednávanie na 17. január 1994, ktoré bolo odročené za účelom zistenia miesta pobytu žalovaných v 2. a 3. rade. V mesiaci február 1994 zistil okresný súd adresu žalovaného v 3. rade (Vojenský útvar v Rožňave) a v mesiaci október 1994 adresu žalovaného v 2. rade (Nápravno-výchovný ústav v Martine). V mesiaci november 1994 bol dožiadaným súdom vypočutý žalovaný v 2. rade k žalobe.

Na pojednávaní 9. januára 1995 (ospravedlnená neúčast' sťažovateľa, jeho právneho zástupcu, neprítomní žalovaní v 2. a 3. rade) bol vypočutý žalovaný v 1. rade a dvaja svedkovia (policajti J. R. a K. H.), ktorí vykonali obhliadku nájdeného vozidla sťažovateľa. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vypočutia ďalších svedkov. V roku 1995 (9. januára) okresný súd doručil žalovanému v 3. rade žalobu na vyjadrenie a do 10. februára 1996 (keď dal pokyn pre kanceláriu na zabezpečenie vyjadrenia žalovaného v 3. rade, na zaslanie dožiadaní policajným orgánom v Poprade a Nitre, ako aj dožiadania na vypočutie svedka Okresným súdom v Nitre), t. j. po dobu dlhšiu ako 13 mesiacov, nevykonal vo veci žiadny úkon. V roku 1996 boli okresnému súdu zaslané odpovede vo vyššie uvedených veciach. Posledný úkon v tomto roku (urgovanie právnej zástupkyne

sťažovateľa na doplnenie návrhov na dokazovanie a žalovaného v 3. rade na zaslanie vyjadrenia) vykonal okresný súd 26. septembra 1996.

V roku 1997 nevykonal okresný súd vo veci žiadny úkon. Až 24. apríla 1998, t. j. po uplynutí vyše 19 mesiacov, vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby oznámila, či sťažovateľ ešte trvá na žalobe, a ak áno, nech oznámi ďalšie návrhy na dokazovanie. Dňa 20. mája 1998 bol aj sťažovateľ vyzvaný, aby sa k uvedenému vyjadril.

Ďalší úkon, predvolanie na pojednávanie, vykonal okresný súd až po uplynutí vyše 8 mesiacov, a to 26. januára 1999.

Na pojednávaní konanom 8. februára 1999 (prítomní sťažovateľ, žalovaní v 1. a 2. rade) namietal žalovaný v 1. rade nedostatok svojej pasívnej legitímácie (podľa neho malo byť žalované Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – ďalej len „MV SR“).

Pojednávanie konané 5. marca 1999 bolo odročené na neurčito. Od uvedeného termínu (aj v priebehu celého roku 2000) nevykonal okresný súd do 28. februára 2001 (keď zaslal účastníkom predvolanie na pojednávanie), t. j. po dobu vyše 23 mesiacov, žiadny úkon vo veci.

Na pojednávaní konanom 21. marca 2001 (za prítomnosti sťažovateľa, žalovaných v 2. a 3. rade) boli vypočutí sťažovateľ a žalovaný v 2. rade (žalovaný v 3. rade prišiel až po skončení pojednávania). Dňa 14. apríla 2001 sťažovateľ predložil okresnému súdu návrh na zmenu účastníka konania na strane žalovaných – namiesto žalovaného v 1. rade navrhol vstup Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove (ďalej len „krajské riaditeľstvo PZ“).

Na pojednávaní 18. apríla 2001 (prítomní sťažovateľ, žalovaní v 1., 2. a 3. rade) boli vypočutí prítomní účastníci konania. Krajské riaditeľstvo PZ namietalo nedostatok svojej pasívnej legitímácie, lebo vo veci ide o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, za ktorý zodpovedá MV SR.

Ďalší úkon vo veci vykonal okresný súd 18. apríla 2002, t. j. po uplynutí 12 mesiacov, a to zaslaním prípisu Okresnému súdu v Nitre (odpoveď až po urgencii, a to 1. júla 2002).

Dňa 4. júla 2002 okresný súd vyzval sťažovateľa na upresnenie žalovaného v 1. rade a doplnenie žaloby o zákonom ustanovené náležitosti.

Dňa 10. novembra 2002 okresný súd predvolal účastníkov na pojednávanie s termínom 23. január 2003.

Sťažovateľ listom z 11. decembra 2002 žiadal pripustiť zmenu na strane žalovaného v 1. rade (MV SR) a oznámil, že podal sťažnosť ústavnému súdu.

Dňa 20. januára 2003 (pokyn pre kanceláriu) okresný súd zmenil termín pojednávania na 18. február 2003, zaslal žalobu a ďalšie návrhy sťažovateľa MV SR a predvolal účastníkov a svedkov na pojednávanie.

Uznesením č. k. 10 C 858/93-113 zo 7. februára 2003 okresný súd pripustil zámenu účastníkov konania na strane žalovaného v 1. rade (MV SR).

Dňa 17. februára 2003 predložil sťažovateľ a jeho právny zástupca stanovisko k priebehu konania a upravený petit žaloby.

Na pojednávaní 18. februára 2003 (prítomní účastníci konania okrem MV SR a dvaja svedkovia) boli vypočutí hore uvedení účastníci konania a pojednávanie bolo odročené na 6. marec 2003.

Dňa 26. februára 2003 podalo krajské riaditeľstvo PZ odvolanie proti uzneseniu zo 7. februára 2003 a žalovaný v 3. rade žiadal „oslobodiť spod obžaloby“.

Dňa 3. marca 2003 sa sťažovateľ odvolal proti uzneseniu zo 7. februára 2003, lebo nežiadal o zámenu, iba spresnil zodpovedný subjekt.

Na pojednávaní konanom 6. marca 2003 okresný súd rozsudkom žalobu sťažovateľa zamietol (návrh voči MV SR a krajskému riaditeľstvu PZ je premlčaný a u žalovaných v 2. a 3. rade nie sú splnené predpoklady na vznik zodpovednosti).

Dňa 14. marca 2003 bol súdny spis sp. zn. 10 C 858/93 doručený ústavnému súdu.

III.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (ods. 1). Ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo

iným zásahom boli porušené práva alebo slobody, a ak porušenie týchto práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (ods. 2). Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie (ods. 3).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov (...).

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyslovil porušenie označeného základného práva postupom okresného súdu v konaní vo veci sp. zn. 10 C 858/93, uložil okresnému súdu vo veci konať a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa splní zásadne až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

1. Pokiaľ ide o kritérium „zložitosť vecí“, ústavný súd je toho názoru, že konanie o náhradu škody vzhľadom na jeho predmet, skutkovú a právnu povahu sporu nemožno hodnotiť ako zložitú vec. Námietka okresného súdu, že sťažovateľ nedostatočným

spôsobom odôvodnil vecnú legitímáciu žalovaných, síce mohla mať určitý vplyv na zdĺhavosť konania, nemohla však podstatne ovplyvniť zložitost' veci.

2. Pokiaľ ide o druhé kritérium „správanie s'ťažovateľa“, ústavný súd pripúšťa, že nesprávne označenie účastníkov konania na strane odporcu mohlo spôsobiť predĺženie konania, avšak nemôže sa ním ospravedlniť nečinnosť súdu. K tomu ústavný súd dodáva, že nemôže súhlasiť s tvrdením právneho zástupcu s'ťažovateľa o nesplnení poučovacej povinnosti zo strany okresného súdu v danej veci, pretože predmetná manudukčná povinnosť súdov v danom období smerovala k poučeniu o procesných právach a povinnostiach, a nie vo vzťahu k otázke, komu svedčí na strane odporcu hmotné právo.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd predovšetkým konštatoval, že konanie o žalobe s'ťažovateľa od jej podania trvalo do rozhodnutia okresného súdu vo veci samej vyše 9 rokov.

V uvedenej dobe, ako to z vyššie uvedeného prehľadu konania v posudzovanej veci vyplýva, nevykonával okresný súd v čase od 9. januára 1995 do 10. februára 1996 (t. j. 13 mesiacov), od 26. septembra 1996 do 24. apríla 1998 (t. j. skoro 19 mesiacov), od 20. mája 1998 do 26. januára 1999 (t. j. vyše 8 mesiacov), od 5. marca 1999 do 28. februára 2001 (t. j. vyše 23 mesiacov) a od 18. apríla 2001 do 18. apríla 2002 (t. j. 12 mesiacov) žiadne úkony, hoci neexistovali (z obsahu súdneho spisu nevyplývali) žiadne procesné a ani iné prekážky brániace riadnemu konaniu vo veci. Vyššie uvedenú dobu konania v trvaní spolu vyše 75 mesiacov (t. j. 6 rokov a 3 mesiace) hodnotí ústavný súd ako konanie so zbytočnými priet'ahmi.

Obranu okresného súdu spočívajúcu v jeho tvrdení o nedostatočnej súčinnosti s'ťažovateľa (neodstránenie nedostatkov žaloby), skutkovej a právnej zložitosti predmetnej veci a nekvalifikovaní veci ako takej, ktorej musí byť zo strany okresného súdu venovaná osobitná pozornosť, ústavný súd neakceptoval ako dostačujúce a relevantné dôvody

ospravedlňujúce doterajšiu dĺžku konania a najmä nie vyššie uvedené doby nečinnosti okresného súdu.

Taktiež obranu okresného súdu spočívajúcu vo vysokom nápade vecí a z toho vyplývajúcu zaťaženosť jednotlivých senátov ako dôvodu, ktorý by mal byť objektívnou príčinou spôsobujúcou prietahy v konaní, ústavný súd neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 18/98, II. ÚS 52/99) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní. Podľa názoru ústavného súdu nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prietahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas a adekvátne opatrenia (I. ÚS 39/00). Okresný súd vo svojom stanovisku neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné usudzovať, že v danej veci ide o takýto prípad.

Vychádzajúc z dôvodov vyššie uvedených v bode 1 (hodnotenie kritéria zložitosti veci) a z platnej právnej úpravy nemožno hodnotiť postup okresného súdu v posudzovanej veci ako postup, ktorý by zodpovedal ústavou priznanému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov.

Vzhľadom na to, že v priebehu konania na ústavnom súde okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom, nebolo už potrebné, aby sa ústavný súd zaoberal vecou z vyššie uvedeného hľadiska.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Podľa ods. 5 citovaného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti súčasne uplatnil z dôvodu nečinnosti okresného súdu priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 100 000 Sk, ktoré zdôvodnil takto: „Na mňa ako občana veľmi ťaživo pôsobí nemohúcnosť, keď sa nemôžem dovolať svojho práva včas resp. v primeranej dobe od podania návrhu na prejednanie veci súdom. V trestnom konaní bolo preukázané, že došlo k spáchaniu trestného činu obvinenými, ale rozhodnutia toho istého súdu sa nemôžem v občianskoprávnom konaní domôcť počas skoro 10 rokov. O tejto kauze vie celá moja rodina, priatelia a som im v tejto kauze na poľutovanie alebo na posmech.“

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadost'učinenia, ktoré je peňažnou protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy (napr. I. ÚS 15/02). Pri rozhodovaní o jeho priznaní vychádzal ústavný súd z ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde a s prihliadnutím na všetky okolnosti zakladajúce namietané porušenie označeného základného práva a zistenú celkovú dobu zbytočných prieťahov (vyše 6 rokov) uznal podľa zásad spravodlivosti za odôvodnené priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie v plnej výške ako požadoval, teda 100 000 Sk.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2003